

АНАЛІЗ ТЕХНОЛОГІЇ ЗАКУПІВЛІ, ВИЗНАЧЕННЯ ОПТИМАЛЬНОЇ ВЕЛИЧИНИ ТА НАПРЯМКІВ ЕКОНОМІЇ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Вінницький національний технічний університет

Анотація.

Матеріали дослідження присвячено актуальності аналізу закупівлі, визначення оптимальної величини та напрямків економії матеріально-технічного забезпечення в системі управління сучасного підприємства.

Ключові слова: *матеріально-технічне забезпечення, управління, економія, ресурси, підприємство, ефективність.*

Abstract.

The materials of the study are devoted to the relevance of procurement analysis, determination of the optimal value and directions of saving material and technical support in the management system of a modern enterprise.

Keywords: *logistics, management, savings, resources, enterprise, efficiency.*

Під час матеріально-технічного забезпечення підприємства матеріальними ресурсами виконується комплекс заходів направлених на управління матеріальними потоками, якими керує служба постачання.

Найбільш оптимальним варіантом організації матеріально-технічного забезпечення підприємства є передача усіх функцій постачання матеріально-технічних ресурсів підприємства до підрозділу з його матеріально-технічного забезпечення.

Під час закупівлі матеріальних ресурсів найбільш суттєвого значення має застосування інструментів маркетингу у процесі оцінювання кон'юнктури ринку сировини, матеріалів, палива та енергії, формування цінової політики.

Сутність економії матеріальних ресурсів полягає у підвищенні рівня їх ефективного використання, яке виражається у зниженні витрати матеріалів на одиницю продукції за умов підвищення або збереження їх якості.

Значення економії матеріальних ресурсів зростає в контексті збільшення обсягів виробництва продукції.

Раціональне використання матеріальних ресурсів є широким комплексом завдань. Не завжди економія матеріальних ресурсів забезпечує одночасне створення умов їх раціонального використання. Разом із тим, раціоналізація використання матеріалів однозначно призводить до економії витрат суспільної праці.

Раціоналізація використання матеріалів – це процес покращення чинників виробництва і обігу, метою і кінцевим результатом якого є економія матеріальних ресурсів [1].

Вищезазначені фактори дають підстави вважати раціональне використання категорією, що характеризує процес, а економію матеріальних ресурсів – поняттям, що описує той чи інший ефект раціонального використання матеріальних ресурсів. Отже, економія матеріальних ресурсів є кількісним показником результату їх раціонального використання.

Одним із резервів економії матеріальних ресурсів є скорочення матеріальних витрат на виробництво одиниці продукції – 1 % економії матеріалів забезпечує скорочення витрат у 2–2,5 рази [2].

Проте, дослідження показують, що на сьогодні матеріалоємність продукції більшості підприємств є досить високою.

Усі напрями економії матеріальних ресурсів складають комплекс виробничо-технологічних та організаційно-економічних заходів [3]. Основні виробничо-технічні і організаційно-економічні напрями економії матеріально-технічних ресурсів сучасного підприємства показано на рисунку 1.

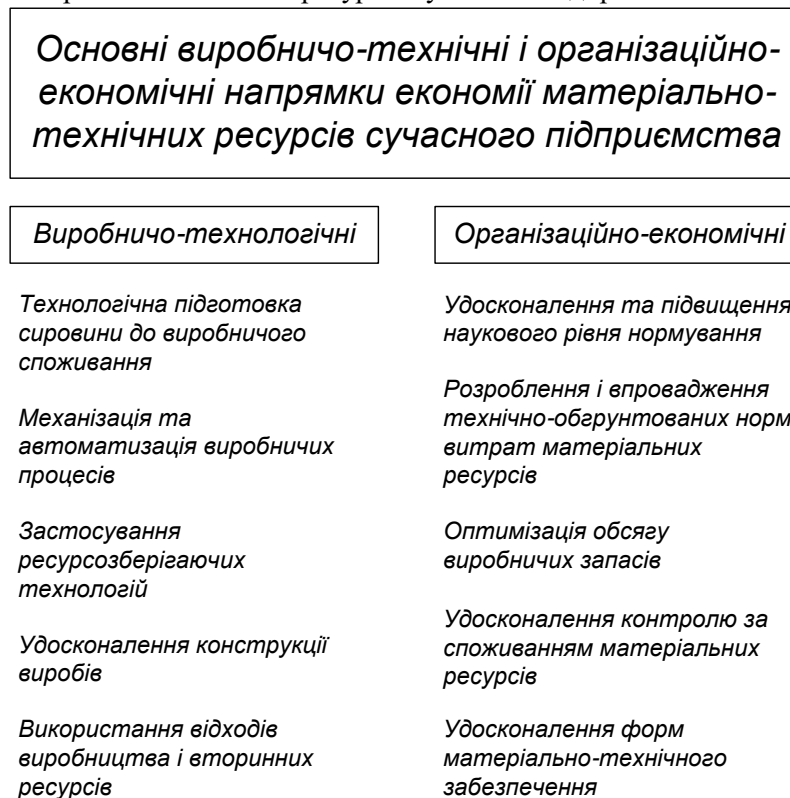

Рисунок 1 – Основні виробничо-технічні і організаційно-економічні напрями економії матеріально-технічних ресурсів сучасного підприємства

Джерелом економії матеріальних ресурсів є реальне, фізичне, потенційно можливе вивільнення будь-якої частини матеріальних ресурсів, тобто за рахунок чого може бути досягнута економія [4]. На рисунку 2 подано основні джерела економії матеріально-технічних ресурсів.

Одним з найефективніших способів підвищення ефективності використання матеріально-технічного забезпечення є зниження конструкційної матеріаломісткості продукції шляхом зниження маси виробів, застосування економічних видів матеріальних ресурсів, скорочення кількості непотрібних функцій або функціонально-вартісного аналізу.

Аналіз чинників зниження матеріаломісткості продукції, свідчить про наявність тенденції збільшення частки економії за рахунок впровадження сучасних прогресивних видів сировини й матеріалів, удосконалення структури виробництва і застосування продукції.

Покращення рівня якості продукції виробничо-технічного призначення та власне споживання охоплює всі сторони господарської діяльності підприємства. Це пов'язане із тим, що висока якість продукції є запорукою збереження праці й матеріальних ресурсів, росту ефективності виробництва.

Одним із основних технічних показників якості продукції є показник її надійності. Забезпечення високого рівня надійності має базове значення, оскільки сприяє економії різних видів витрат на виготовлення додаткової продукції. Поліпшення якості промислової продукції висуває підвищенні вимоги до якості сировини й матеріалів, що використовуються під час виробництва.

Також важливим є підвищення якості використовуваних основних засобів під час виробничого процесу.

Ще одним із напрямів підвищення ефективності використання матеріально-технічного забезпечення є скорочення та обсягів понаднормативних і невикористовуваних запасів.

Підвищення ефективності матеріально-технічного забезпечення підприємства у результаті підвищує ефективність господарської діяльності підприємства в цілому. Економічний механізм впливу економії матеріальних ресурсів на результативність підприємства проявляється у наступному [5]:

Основні джерела економії матеріально-технічних ресурсів сучасного підприємства

Пряма економія	Непряма економія
Зниження конструкційної матеріалоемності	Залучення в обіг понаднормативних виробничих запасів
Удосконалення технології виробництва	Скорочення втрат при зберіганні матеріальних ресурсів
Ліквідація виробничого браку	Залучення в обіг вторинних ресурсів
Використання замінників матеріалів	
Скорочення відходів у виробництві	
Економія матеріальних ресурсів на стадіях розподілу і обігу	

Рисунок 2 – Основні джерела економії матеріально-технічних ресурсів

- зниження собівартості і підвищення рентабельності виробництва;
- збільшення обсягів виробництва продукції за тих самих витрат матеріальних ресурсів;
- економії капітальних вкладень шляхом зменшення у них потреби.

Весь попередній аналіз свідчить про практичну необхідність глибокого та ґрунтовного вивчення усіх можливих шляхів раціонального використання матеріальних ресурсів. В зв'язку із цим усі управлінські рішення щодо управління матеріально-технічним забезпеченням повинні не лише вирішувати питання забезпечення підприємства усіма видами матеріально-технічних ресурсів, але безперервно здійснювати заходи щодо підвищення рівня ефективності цього забезпечення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Шарко М. Економіка підприємства : навч. посібник. К. : Ліра-К, 2019. 436 с.
2. Мороз В. Організація виробництва : навч. посібник. Ліра-К, 2015. 256 с.
3. Давидюк Ю. В., Самойленко Н. Ю. Напрями підвищення економічної ефективності діяльності підприємств хлібопекарської галузі. Вісник Хмельницького національного університету 2018, № 2, Т.3. С. 32.-38.
4. Управління системою забезпечення матеріально-технічними ресурсами в будівництві / кол. монографія за ред. П. П. Микитюка. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. 206 с.
5. Харченко Ю. А. Напрями вдосконалення операційної системи підприємств. Ефективна економіка. 2022. №2. Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2022/90.pdf.

Адлер Оксана Олександрівна – кандидат технічних наук, доцент кафедри економіки підприємства та виробничого менеджменту, Вінницький національний технічний університет. Oksana_adler1983@ukr.net

Adler Oksana – Associate Professor of the Department of Enterprise Economics and Production Management, Vinnytsia National Technical University. Oksana_adler1983@ukr.net

Арсьонов Артем Олегович – студент групи 1МПОУ-22м, Вінницький національний технічний університет.

Arsyonov Artem – student of the group 1MPOU-22m, Vinnytsia National Technical University.